

Učiteljski TOVARIS.

List za šolo in dom.

Lzhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise, naročnino in oznanila prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 24.

V Ljubljani, 15. decembra 1881.

Tečaj XXI.

Misli o sreči in o tem, kar se je drži.

(Spisal Armín Vranski.)

Boj, trd boj je življenje. Človeku tú na zemlji je prisojen težaven, mučen stán: boriti se mu je, da živi, da hrani sebe in drage svoje. Brez muke zemljanom ni bívati in prav ima Boris Mirán, veleč:

Kedor v tej solzni je dolini rojen
Gotovo trpljenja del mu je prisojen.

Torej trpljenje je človeškemu rodu uže vcepljeno; ono mu je dedščina po njega prvem članu. Trpi in trpeti mora vsakedó, le jednako ne vsak: jeden več, drugi manj. Brez truda nič se ne izvrši, brez trpljenja ničesa doseči ni, — tedaj i sreče ne! Dà sreče! Kedó jo pa sploh tú na zemlji doseči more? Pač nihče, — a hrepení vsakdo po njej! Zató se trúdi, zató bori . . In prav takó! Ne bilo bi dobro zemljanu, katerega bi obseval vedno sreče mili svít.

„Noch keinen sah ich fröhlich enden,
Auf den mit immervollen Händen
Die Götter ihre Gaben streu'n“.

Trpljenje tedaj potrebno je, da se bližamo sreči, da si potrudimo dohieteti jo. A razni so pojmi o tej sreči, raznoteri nazori o njej . . .

Kmetič, ki od zore do mraka težko dela, da si znojnim obrazom prisluži borni svoj kos kruha, — zavidljivo gleda svojega soseda, bogatega gospoda. „Od jutra do večera se napenjam, delam in se znojim, — a kljubu temu si ne morem prihraniti ničesa. Koliko denarja pa ima moj sosed, kako se vedno zabava in razveseljuje! Jaz pa se trudim dan za dném, ves teden do nedelje, in ničesa nimam nego skrbi. Oh, da bi le jedno leto mogel biti tako srečen, kakor bogat moj sosed!“ — Tako modruje prosták. Je-li pravo zadel? Težko. Bogastvo še ni sreča. Mordá je ubog kmet dosti srečnejši od gizdavega bogataša . .

„Zadovoljnost z malim:
To je tečna hrana;
A bogastvo ti je
Večkrat kost obrana.
Kdor mi tega ne verjame
Pri bogatih naj se vprašuje“.

(„Zvonov“ Y. „Míslí“.)

Zavidan bogatín res mož je imovít, ni mu treba trpeti pomanjkanja v ničem: vsega ima dovelj v telesne mu potrebe. A on ne čuti dobrote svoje imovitosti, ne míslí, da bi tudi drugače se mu godíti moglo: z mladih let uže se mu takó godí, njemu je blagostanje navada. Je-li je zadovoljen, srečen? Zmírom dobro i ni dobro. — Kakó pa vé ceniti trpín, ki vedno borí se z življenja burnimi valovi, ako mu kedaj napóči prijeten trenutek, mileja doba, — to premembo: on jo povoljno uporabljá, on ima užitek od nje, — vsaj tedaj vé in čuti, kakó se „dobro“ človeku príleže!

„Wenn alle Tag' im Jahre gefeiert würden,
So würden Spiel so lästig sein wie Arbeit:
Doch seltene Feiertage sind erwünscht“.

(Shakespeare.) *)

Zadovoljnost z malim to je tečna hrana! Vadi naj se torej človek, zadovoljen biti z malim. Vzgakajati pa se mora v to koj v prvi svoji dóbi . . . Potem ne bode čutil nesrečnega se radi tega, ker ima manj nego njegov sosed, ker mu je marsičesa pogrešati, kar drugi posedujejo v obilici.

„Čim manjši pohlep,
Tem manje potreb“.

(Y. „Míslí“.)

Béda, nadloga bode nam strpliveja, ako smo se vadili v zadovoljstvu z malim, vadili tudi tedaj, ko smo užili milejše čase. Obúp se nas ne bo polastil potem, ako nas doide nesreče vál, tolažili se bomo sè zavéstjo, da nismo sami, katerim Bog dodelil je trpljenja delež. „Solamen miseris socios habuisse dolorum“

Vera, živa vera in zaupljivost v Boga in njega dobrotá pripomore, da človek tudi največjo nesrečo lahko prenese, da ne čuti preveč nje grenobo . . .

„Bog strahuje, kogar ljubi,
Križev daje mu, nadlóg“.

(Stritar.)

Za dežjem solnce posije, po žalosti z nova napóči veselje, radóst: to je uže takó urejeno tu na tem svetu. Sreče ne išči na zemeljskih tléh, — stanovitne sreče. Sreča je opotočna! — Kako jo marsikdó loví to posvetno srečo! Kaj vse žrtvuje v nje dosego! In ko méni, da je dobil,

*) Glej: Henrik IV., 1. del, II. čin, 2. prizor.

po čemur tako zeló je hrepenél, uvidí, da vendar-le pravega še dosegel ni: nova želja se mu obudí, ona mu zdajci zavlada v oprsji, njo utéšiti zdaj želi . . Zmírom, neprestano pač gojí nove nade, — a napósled pa poreče z Jos. Cimpermanom:

Kar v praših nadéj sem gojil cvetóčih,
Najlepšim hitro je odpadel cvét . . .

Naj ga li ta prevára zbeга, pripravi v obup? Ne. Míрно naj se udá osodi, — in strpljiva mu bode!

„Slab mož je tisti, ki upogne ga osoda
Ko sreča skrije solnčni mu obraz,
Solzami se ne pribori svoboda,
Srčnostjo hočem jo doseči jaz“

poje isti naš Cimperman.

Srčen bodi, ko preganja te nesreča! V delu išči tolažila, v krepkem, ustrajnem delu! Delaven človek — bodi-si telesno ali duševno delaven — nikoli prav nesrečen ne bo: — delo mu je sreča! Lenoba pokonča možá, a delo ga okrepuje . .

„Ne plaši se znója, ne straši se bója,
Šaj možko dejanje krepčuje možá,
A pokoj mu zdrave moči pokončá:
Dejanje mi ljubi in boj se pokója!“

Takó nas uči divni „Zvonov“ pesnik X.

V védi iščimo krepíla, v leposlovji razvedrila. Kdor se rad ukvarja sè znanostjo, kdor se ugljubi v naših pesnikov duh ter i poskuša, ta duh zapopasti in uporabljovati v življenske mu namére: isti priboril si je zaklad dragocén, ki več velja nego kúpi zlatá. Omikan človek ima v vednosti svoj neusahljiv vir najboljše zabave.

Vstrajno delaj in ohranil si boš veselje, dobro voljo. Vesel pa naj bo človek po mogočesti zmírom. Veselje je milo solnce, v kojem vse najbolje kalí, najbolj zori. Človek vé, kaj mu Bog prisodil je tú na zemlji, in uprav zató naj se ne žalostí preveč, če nezgoda ga kedaj dohití, če sreča mili mu odvrne svoj obraz. Uže pagán Mark Avrel uči: „Vedno bodi samega sebe vladár ter ostani dobre volje v prijetnih ko i v slabih dnéh“. Ne upogne naj te koj nemíle osode udarec, krepko se mu ustavlja, bóri se, ustrajaj! To veléva moževska ti čast! Mirán, neoplašen glej v bodočnost, — in če ta te trešči i v propast . . V Boga zaupaj in v lastno moč, v lastno znanje. Odjenjaj v svojem napóru, kolikor moreš! Potrpnó udaj se oblasti, katerej imaš slušati, katere ukazom pokornim biti presveta ti je dolžnost: — in lahkotno boš potlej nosil vsa breména, vse gorjé — čeravno jih sam zakrivil nisi, — kajti

Vsi, ki v umrljívem smo živóti,
Sluge smo drug drugemu naspróti.

(Y. „Míslí“.)